

Comisiei Electorale Centrale

06 iulie 2021

APEL repetat

**către Comisia Electorală Centrală privind
adoptarea hotărârii care să prevină transportului organizat al alegătorilor în ziua votării**

Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC),

Fac apel repetat către Comisia Electorală Centrală:

- *să aprobe în regim prioritar o hotărâre privind aspecte ce țin de transportul organizat al alegătorilor la secțiile de votare în ziua alegerilor din 11 iulie 2021;*
- *să asigure în timp util publicarea hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova*

La 31 mai 2021, Coaliția civică pentru Alegeri Libere și Corecte a înaintat în adresa Comisiei Electorale Centrale [un demers](#) în care a îndemnat autoritatea electorală să adopte pentru scrutinul parlamentar din 11 iulie 2021 o hotărâre care să prevină transportul organizat al alegătorilor în ziua votării, similară [hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4390 din 20 octombrie 2020 cu privire la unele aspecte ce țin de transportul organizat al alegătorilor la secțiile de votare în ziua alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020](#).

Subliniem că hotărârea CEC nr. 4390 din 20 octombrie 2020 a avut un caracter disuasiv, având drept rezultat diminuarea numărului de incidente de transportare organizată a alegătorilor, constatate de observatorii naționali comparativ cu scrutinul parlamentar din 2019. Potrivit rapoartelor Misiunii de Observare Promo-LEX, la alegerile parlamentare din 2019 au fost constatate 123 de incidente, comparativ cu primul tur al scrutinului prezidențial din 2020, când au fost identificate 50 de cazuri și, respectiv, 37 de incidente în turul doi¹.

Hotărârea CEC a dus la sporirea vigilenței forțelor de ordine privind monitorizarea tuturor aspectelor legate de transportare organizată a alegători în ziua alegerilor și la simplificarea probării acestor incidente de către poliție. Misiunea internațională OSCE/ODIHR a scos în evidență că din cele 300 de incidente raportate de poliție pe 1 noiembrie 2020 și din alte 325 din timpul celei de-al doilea tur de scrutin prezidențial, majoritatea incidentelor au fost legate de acuzațiile de transportare organizată în legătură cu cumpărarea voturilor. Din peste 200 de rapoarte, în aproximativ 10 cazuri, poliția a identificat dovezi ale transportului organizat².

Cu regret, problema transportului organizat de alegători nu a fost reglementată de către Parlament nici după scrutinul prezidențial din 2020. În aceste condiții aprobarea de către CEC a unei Hotărâri pe subiectul monitorizării și împiedicării transportului ilicit al alegătorilor se prezintă drept o soluție optimă pentru asigurarea unui scrutin electoral liber și corect. De asemenea, hotărârea va

¹ Sursa: rapoartele finale de monitorizare a alegerilor Promo-LEX.

² <https://www.osce.org/files/f/documents/6/9/481306.pdf>.

contribui la consolidarea premiselor legale pentru pronunțarea unor hotărâri ale instanțelor de judecată sau la constatarea unor încălcări de către organele de drept.

Potrivit constatărilor MO Promo-LEX, la alegerile prezidențiale din 2020, cazuri de transportare organizată au fost raportate atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotare. Cea mai mare parte din situații s-au produs în contextul organizării alegerilor pentru alegătorii din regiunea transnistreană. De exemplu, în primul tur al alegerilor în circa 74% de cazuri, iar în turul doi – în circa 57%.

Transportarea organizată a alegătorilor poate fi o sursă de corupere și influență nejustificată asupra votului acestora, în special în cazul alegătorilor din stânga Nistrului, care sunt privați de posibilitatea de a se informa liber despre ofertele electorale ale concurenților electorali, despre modalitatea de exercitare a dreptului de vot, despre drepturile și obligațiile electorale.

Amintim că după alegerile prezidențiale din 2016, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 34 din 13.12.2016 a evidențiat că coruperea alegătorilor trebuie privită ca o gravă încălcare a principiilor alegerilor libere și democratice, inclusiv a procesului echitabil și transparent al alegerilor. Asemenea încălcări creează precondiții pentru a pune la îndoială legalitatea și legitimitatea alegerilor. De asemenea, aceste încălcări pot influența considerabil rezultatele alegerilor.

Totodată, potrivit articolului 38 al Constituției Republicii Moldova, "voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat". Acest fapt presupune inclusiv că toți concurenții electorali dispun de condiții egale pentru a face campanie electorală și a-și face cunoscute mesajele electorale alegătorilor, astfel ca aceștia să-și stabilească preferința de vot într-un mod liber, informat și conștient. Declarația Universală a Drepturilor Omului, prevede în articolul 19 că "Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat".

Este bineștiut că, acest lucru este imposibil a fi realizat în partea stângă a Nistrului, care nu se află sub controlul constituțional al autorităților Republicii Moldova. Or, concurenții electorali nu se pot deplasa în această regiune a țării pentru a face campanie electorală, instituțiile locale de media nu organizează dezbateri electorale, iar instituțiile media din dreapta Nistrului care organizează dezbateri electorale și care emit spre Transnistria sunt bruiate de serviciile de securitate transnistrene. În asemenea condiții, opțiunea de vot a alegătorilor din regiune poate fi ușor influențată, inclusiv prin oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori alte foloase în scopul determinării alegătorului să-și exercite drepturile sale electorale într-un anumit mod. Iar imposibilitatea autorităților Republicii Moldova de a asigura protecția drepturilor și libertăților cetățenilor săi din Transnistria, creează condiții prin care acești alegători pot fi ușor constrânși sub amenințarea asupra securității personale de a vota într-un anumit mod.

În aceste circumstanțe, orice lipsă de acțiune menită să prevină transportarea organizată a alegătorilor, va duce la crearea de premise suplimentare de influențare și/sau constrângere a alegătorilor din stânga Nistrului să-și exercite dreptul la vot într-un anumit fel, dar și de creare a riscurilor suplimentare asupra securității acestor cetățeni.

Luând în calcul impactul pe care îl poate avea fenomenul transportării organizate de alegători în favoarea anumitor concurenți electorali asupra corectitudinii procedurilor de vot, precum și pornind de la rolul pe care l-a avut Hotărârea CEC nr. 4390 din 20 octombrie 2020 în reducerea numărului de cazuri de transportare organizată a alegătorilor, **solicităm Comisiei Electorale Centrale să adopte în regim prioritar o hotărâre similară și pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021.**